

اللَّهُمَّ احْمِزْنِي

مدرسه علمیه فاطمه الزهراى اطهر (سلام الله عليها) شهرستان ایلام

عنوان

موانع و مشکلات ازدواج جوانان مذهبی

نرگس رستمی

درس

بررسی مدافع و مشکلات ازدواج جوانان مذهبی

خرداد ۱۴۰۳

چکیده

موضوع تحقیق موانع و مشکلات ازدواج جوانان مذهبی است. ازدواج نقش مهمی در زندگی انسانها دارد. که آثار مفید بسیاری را در زندگی فردی و اجتماعی آنها به جای می گذارد. اما در سالهای اخیر جوانان در زمینه ازدواج با مشکلات زیادی روبرو هستند. هدف اصلی در این تحقیق بررسی و شناخت موانع و مشکلات ازدواج افراد مذهبی است. انواع مشکلات و موانعی که افراد مذهبی با آن روبرو هستند. از بعد اقتصادی، اشتغال و درآمد، مسکن، مراسم و تشریفات ازدواج است. عوامل دیگری در بالا رفتن سن ازدواج و تأخیر در آن مؤثرند که از جمله آنها طولانی شدن دوره تحصیلات، دگرگون شدن الگوهای ازدواج در جریان توسعه صنعتی و گسترش شهرنشینی، تغییر در اهداف زناشویی عدم امکان شناخت دختر و پسر از یکدیگر مشاهده اختلاف والدین و اطرافیان را نیز می توان نام برد.

واژگان کلیدی: ازدواج، جوان، مذهب،

فهرست مطالب

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
مقدمه	۱
کلیات تحقیق	۲
(۱) اهمیت و ضرورت تحقیق	۲
(۲) سؤالات تحقیق	۲
سوال اصلی	۲
سؤالات فرعی	۲
(۳) روش تحقیق	۳
ازدواج و الگوهای خانواده	۳
الف) تعریف ازدواج	۳
ب) اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده	۴
ج) اهداف ازدواج	۵
د) ضرورت ازدواج از دیدگاه قرآن مجید	۷
ه) فواید ازدواج	۸
۱- کسب استقلال	۸
۲- انس	۹
الف) تکامل ناشی از رفع نقص و نیاز	۹
ب) ایجاد مودت و رحمت در بین همسران	۱۰
ج) وحدت جنس زن و شوهر	۱۰
۱- حفظ عفت و مصونیت از گناه	۱۰
۲- آرامش و تعادل اعصاب	۱۱
۳- تولید و تکثیر نسل	۱۱
۴- تعاون در اطاعت و نیل به ثواب	۱۲

- ۵- سلامت و امنیت اجتماعی ۱۲
- ۶- تنظیم رفتار جنسی ۱۲
- موانع ازدواج ۱۳
- ۱- عدم تجانس فرهنگی و تناسب فرهنگی طرفین ۱۳
- ۲- مشکل پسندی ۱۴
- ۳- فقر و نداری ۱۴
- ۴- اختلاف سطح علمی میان دختر و پسر ۱۵
- ۵- شکست و اختلافات میان افراد مزدوج ۱۵
- ۶- تجملات و تشریفات زاید و غیر معقول ۱۶
- ۷- کسب مدرک برای افزایش شانس ازدواج ۱۶
- ۸- فقدان اشتغال ۱۷
- ۹ - مانع تراشی دیگران ۱۷
- ۱۰- نداشتن خواستگار ۱۸
- (الف) قصور یا تقصیر خود دختر ۱۸
- (ب) قصور یا تقصیر اعضای خانواده ۱۸
- (ج) نقص عضو یا مشکل جسمی دختر ۱۸
- (د) محله نامناسب برای زندگی ۱۸
- (ه) انزواجویی دختر ۱۸
- (و) نبودن هم‌تا برای دختر ۱۹
- ۱۱ - تجربه ازدواج پیشین ۱۹
- ۱۲- سخت گیری والدین ۲۰
- ۱۳ - استخاره بیمورد ۲۰
- ۱۴- بلندپروازی ۲۱
- راهکارهای ازدواج آسان ۲۲

پایه مند خواهند بود که افراد صاحب نظر در تنظیم آن بیشتر شرکت داشته باشند هر چه از اندیشه های سالم و دیگران استفاده شود نقایص و نارساییهای تصمیم گیری رفع و انسان به نتایج کامل تر و صحیح دقیقتر دست پیدا می کند.

این موضوع را هم عقل میپذیرد و هم تجربه تاریخ تأیید میکند که همواره چند فکر بهتر از یک فکر است. اسلام هم که کاملترین و بهترین قوانین را برای حرکت انسانی به سوی سعادت و خوشبختی دارا است و بر اساس سرنوشت انسان استوار بوده برای تعالی جوامع انسانی با توجه به

اهمیت ازدواج، بالاتر از هر مکتب دیگر به آن ارج نهاده است.^۱

فوایدی که به امر مشاوره مترتب است عبارت اند از:

شناخت مواضع خطا و اشتباهات، تأمین تکیه گاه در اخذ تصمیم گیری های مهم، شکوفایی استعدادها، بهره گیری از آرا و نظرات بهتر و محکمتر، تضمین پویایی فرد و جامعه و هدایت و اصلاح کژی ها و اشتباهات.

باید دانست که شورا و مشاوره با وجود تمام محاسن نیازمند به دقت نظر است. اسلام ضمن تأکید بر امر مشاوره شرایطی را برای افرادی که میتوانند طرف مشورت قرار گیرند قائل شده است مانند ایمان، تقوا و عقل

۲- حمایت های قانونی

قوانین حمایت کننده همراه با ضمانت اجرایی به طوری که امنیت روحی، روانی و اجتماعی جوانان را تأمین و تضمین نماید و گره های کوری را که اسباب تشویش و ناامنی روانی اجتماعی جوانان است، از پیش پا بردارد. نقش مؤثری در هدایت جوانان مذهبی در زندگی مشترک دارد. در این باره توجه به موارد زیر خالی از فایده نخواهد بود.

۱- وضع قوانین همراه با ضمانت اجرایی برای تأمین نیازهای اولیه و ضروری جوانان مزدوج.

۲- وضع قوانین با اولویت بندی اشتغال و استخدام جوانان مزدوج و الزام به رعایت آن از طرف مؤسسات، سازمانها، شرکتها، وجود مرجع رسمی و قانونی برای پیگیری بر آن و نظارت.

۳- وضع قوانین حمایت تشویقی به منظور ترغیب بیشتر جوانان به امر ازدواج.

۴- بازبینی و نگاه دوباره بر حقوق خانواده و رفع نواقص و مشکلات آن و انجام اصلاحات

لازم و منطبق با شرع و عرف در آن.

^۱ همان، ص ۱۵۷

۳- دوری از تجمل گرایی و تبدیل آن به فرهنگ عمومی

تجمل گرایی و مدپرستی یکی از آفتهای بزرگ، فرهنگی اقتصادی است که مانند موریانه انسانها را از درون بی محتوا میسازد و از علل افزایش سرسام آور هزینه ها همچنین آفت مسائلی از قبیل چشم و هم چشمی است. در تجمل گرایی الگوهای کاذب جای الگوهای والای انسانی را می گیرند. در تاریخ است که ۶۰ نفر از مسیحیان که تعدادی از آنان دانشمند بودند هنگام ورود به محضر رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) لباسهایی با زرق و برق بر تن داشتند هنگامی که بر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) وارد شدند و بر او سلام کردند، ایشان جواب ندادند و اعتنایی به آنها نکردند. وقتی مسأله را با علی علیه السلام در میان گذاشتند، ایشان آنها را از علت بی اعتنایی پیامبر مطلع ساختند. آن ها مجبور شدند، با وضع ساده به حضور پیامبر (صلی الله علیه و سلم) شرفیاب شوند. در قرآن کریم در ۲۳ مورد شدیداً اسراف کاری نهی شده است. س از جمله در آیه: «إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ؛ چرا که اسراف کاران برادران شیطان هیند»^۱ حضرت علی (علیه السلام) در نهج البلاغه در این باره میفرماید: «أَلَا وَ إِنَّ إِعْطَاءَ الْمَالِ فِي حَقِّهِ تَبْذِيرٌ وَ إِسْرَافٌ؛ آگاه باشید مصرف مال در غیر مورد شایسته اش تبذیر و اسراف است».

نتیجه اینکه باید تصمیم قاطعانه گرفته شود که در تشریفات زاید اسراف ها و رسومات واهی و غلط در همه امور زندگی به ویژه در زندگی مشترک حذف و تعدیل گردد و در برخورد با تجملات غیرمعارف و در موارد اکراه عقل و شرع همت گمارده شود تا تبدیل به یک فرهنگ عمومی در میان خانواده ها گردد. اگر این نگرش حاصل شد تحقیقاً تمایل به ازدواج بیشتر شده و ازدواج ها تسهیل خواهد شد.^۲

نتیجه گیری

انسان موجودی اجتماعی است و زیستن با اجتماع می تواند، رافع برخی از نیازهای کلی او باشد و اولین قدم در تشکیل این اجتماع ازدواج می باشد.

^۱ - اسرا/ ۲۷

^۲ - همان، ص ۱۵۸

ازدواج خواست و نیاز طبیعی انسان است که همه مکاتب به ویژه کتب آسمانی پیروان خود را به انجام آن تشویق و ترغیب کرده اند. با ازدواج است که انسان در راه تعالی و سعادت گام برداشته و همسفر خود را در این راه مهم انتخاب می کند.

بزرگان اسلام در روایات متعددی تشویق به اسلام نموده اند که نمونه بارز آن سخن رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) است که میفرماید: هر کسی ازدواج کند نیمی از ایمان خود را کامل کرده و نیم دیگر آن را باید با پرهیزگاری کامل کند».

ازدواج در واقع پاسخ گویی به دسته ای از نیازهای غریزی، فطری و معنوی است که باید به موقع صورت گیرد. در جوامع ابتدایی و سنتی قدیم همین که انسان احساس نیاز به ازدواج می کرد اقدام می نمود و به راحتی میتوانست خانواده ای متوسط برای خود فراهم کند ولی به تدریج با پیشرفت علم و صنعت که ویژگیهای مطلوب بی شماری هم داشت باعث بالا رفتن سن ازدواج و به وجود آمدن موانع و مشکلات در این امر گردید.

باید گفت که مشکلات ازدواج از مهمترین مسائل جوانان امروزی میباشد که تأثیرات آن از ابعاد گوناگون بر جامعه مشخص و واضح است. وجود این مشکلات باعث تأخیر ازدواج گردیده و این تأخیر ضررهای زیادی را برای فرد و جامعه دارد که از آن جمله میتوان به انعطاف ناپذیری، کم حوصلگی، پر خاشگری و... اشاره کرد.

از جمله مشکلات اصلی ازدواج در عصر حاضر میتوان به مشکلات اقتصادی، اجتماعی، ادامه تحصیلات عالی، بیکاری و... اشاره کرد که مقامات مسؤول باید در جهت رفع آنها چاره اندیشی کنند.

واقعیت این است که در دنیای امروز بین بلوغ جنسی و اقتصادی فاصله افتاده است و این امر باعث وحشت جوانان از ازدواج گشته و آن را چون هیولایی در نظرشان مجسم نموده و موجب شده که آنها از این امر خودداری کرده یا آن را به تأخیر اندازند. مهمترین عامل ناتوانی جوانان در مسائل اقتصادی ازدواج جوانان مذهبی عواملی نظیر جشن و مراسم پرهزینه تأمین مسکن، امکانات و بر وسایل اولیه زندگی تأمین مخارج خانواده و... است. علاوه مشکلات مالی و اقتصادی برخی ادامه تحصیل را مغایر با ازدواج میبینند در حالی که اگر به اصل مطلب پی ببریم مشکل از جایی دیگر است. این مشکل از برخی جهات ساختگی است چرا که میتوان ازدواج را به عنوان نردبانی برای ترقی علم و دانش نیز استفاده کرد همچنین بعضی خانواده ها در امر ازدواج جوانان مذهبی و انتخاب همسر به جای مشورت و راهنمایی نقش اجبار کننده ای

دارند و آزادی انتخاب و تصمیم را از جوانان مذهبی می گیرند. در صورتی که نظرات خانواده هنگامی پسندیده است که جنبه مشورتی داشته باشد، زیرا از بزرگترین مسائل و مشکلات که جوانان مذهبی در این سن با آن مواجه هستند. مسأله عدم آشنایی و شناخت است. بنا بر آمار ۶۰ درصد دختران مذهبی برای یافتن همسر مناسب دچار مشکل می شوند. مهمترین موانع به ترتیب اهمیت عبارت اند از، مسائل اقتصادی، مشکل مسکن، موانع شغلی، مسأله عدم شناخت جوانان مذهبی نسبت به طرف مقابل است.

مردان به مشکلات مالی و زنان به مسکن و اشتغال بیشتر اهمیت می دهند و نیز مسائل مالی برای اقشار کم درآمد مهم تر از دیگر موانع است و مهمترین علت تأخیر ازدواج دختران مذهبی تحصیل و پسرها موانع اقتصادی می باشد.

عمده ترین مشکل افراد مذهبی مجرد در امر ازدواج در وهله اولف پیدا نکردن فرد مناسب با معیارهای مورد نظر می باشد و مشکلات اقتصادی در مرحله دوم است.

پیشنهادهات

۱) تشکیل بنیاد ازدواج توسط مسئولین که در آن به بررسی راهکارهای ازدواج جوانان بپردازند.

۲) ارائه آموزش های لازم به جوانان در برخورد با مشکلات ازدواج

۳) ارائه آموزشهای لازم به والدین در مورد ازدواج جوانانشان

۴) تشکیل مؤسساتی در مراکز مذهبی برای مشاوره به جوانان در امر ازدواج.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

* نهج البلاغه

(۱) بستان نجفی، حسین و همکاران، اسلام و جامعه شناسی خانواده، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵ هـ ش.

(۲) ———، اسلام و جامعه شناسی خانواده، چاپ پنجم، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

(۳) تبرائی، رامین دانستنی‌های ازدواج سالم، چاپ اول، تهران: پارسای سلامت، ۱۳۹۵ هـ ش.

(۴) حسین خانی نائینی، هادی، فرآیند همسرگزینی، چاپ اول، قم: بنیاد بنیاد، ۱۳۹۱ هـ ش.

(۵) درخشان، بهرام، مجموعه مقالات همایش دانشجویی، راهکار و چالش، چاپ اول، کاشان: نهضت، ۱۳۸۳ هـ ش.

(۶) دهنوی، حسین، گلبرگ زندگی، چاپ اول، تهران: خادم الرضا (علیه السلام)، ۱۳۸۷ هـ ش.

(۷) ساروخانی، باقر، مقدمه ای بر جامعه شناسی خانواده، چاپ هفتم، تهران: سروش، ۱۳۸۴ هـ ش.

(۸) ملک محمودی، امیر، راهنمای خانواده، چاپ سی‌ام، تهران: انتشارات کتاب گسترخوان، ۱۳۸۵ هـ ش.